

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Boissy, Louis de.; Boissy ; efter det Franske
oversat ved Barthold Johan Lodde.

Titel | Title:

Franskmanden i London : Comoedie i 1 Act

Udgivet år og sted | Publication time and place: Sorøe : trykt hos Jonas Lindgren, 1764

Fysiske størrelse | Physical extent:

S. [119]-199

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

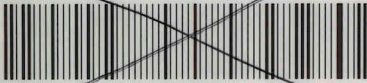
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

1040.

56,-179-8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 156 08 01403 2

Det Kgl. Bibliotek

130025701993

Fransmanden

L O N D O N.

Comoedie i Een Act.

Efter det Franske

af

M s r. B o i s s y,

oversat ved

Barthold Johan Lodde.

Personer

Marquien af Polinville, }
Baronen af Polinville, } Franskmænd.
Eliaute, en Engelsk Enke.

Mylord Craff, hendes Fader.

Mylord Houzey, hendes Broder.

Jacques Rossif, en Engelsk Kiebmand.

Finette, en Fransk Kammer-Pige.

Skue = Pladsen er i London i et stort Vele-
Herberge.

Forste

Fransmanden

L o n d o n.

Første Scene.

Baronen af Polinville. Marquien
af Polinville.

Marquien.

Det var ikke Umagen værd at faae mig
til at forlade Paris, denne Middelpunkt af alt, hvad der er artig og belevent; og
jeg kunde meget vel undværet, at see saadan en
bedrøvet og ilde optugtet Bye, som London.

Baronen.

Seg undskylder dig, Marquis, du skulde
saa anderledes om den, havde du havt Tid til
at kiende den bedre.

Marquien.

Nei, Baron, jeg kiender det gode London alt vel nok, endskiønt jeg ikke har været her længere end i tre Uger. Troe mig; det bedste der er hos de Engelske, er at de tale Fransk, og de radbrække det endnu oven i købet.

Baronen.

Dg vi selv, den største Deel af os, radbrække det iligemaade; og dersom vi Franske ikke tale andet end vort eget Sprog, da er deres Samtale derimod fuld af Fornuft.

Marquien.

Deres Samtale? der have de jo aldeles intet af. De tale ikke et Ord i en heel Time, og have intet andet at sige eder end *How d'ye do?* hvorledes lever I? det giver en meget behagelig Omgængelse!

Baronen.

De Engelske ere ikke muntre i Omgang, men de ere dybsindige.

Mar-

Marquien.

Wil du at jeg skal sige dig min rette Mening? Da i steden for at fremdrage tresierdedele af deres Liv i et Kaffee-Huus med at tale om Stats-Sager, og at læse nogle forslidte Aviser; saa gjorde de bedre, at de havde godt Selskab hos sig selv, at de lærte at tage bedre imod skikkelige Folk, som besøge dem, og at skionne lidt bedre paa en smuk Mandspersons Værdie.

Baronen.

Beed du vel, Marquis, esterdi du nøder mig til at tale alvorligen, at der behøves kun tre eller fire daarlige Hoveder som dit, til at bringe os ganske i Værgte i et Land, hvor man derforuden har ikke alt for gode Tanker om vores Sindighed; og at du har allerede ladet see to eller tre Optoge, som have giort dig bekendt over hele Byen.

Marquien.

Saa meget des bedre; Folk af Fortiones ster tabe intet derved at de blive bekendte.

Baro

 Baronen.

Ja; men det er Ulykken, at du er ikke
 bekendt her for det bedste. Man driver allevegne
 Spot med dig; man siger, at du er en Fransk
 Cavaleer, saa midtfor dit Fædernelands Artig-
 hed, at du er kommen til London, aleneste for
 at give offentlig Underviisning deri, og for at
 lære hele Engeland at leve.

Marquien.

Heele Engeland kunde storligen behøve det;
 og jeg var meget vel skicket dertil.

Baronen.

Men veed du vel, min lille Fætter, at
 den blinde Kiærlighed, du har for de Franske
 Manerer, gjør dig halv forrækt? og i steden for
 at du vil tvinge en Nation, som du er iblant,
 til at rette sig efter din Levemaade, saa kommer
 det dig til, at lempe dig efter deres; og at dersom
 her ikke var saa viis Anordning og Politie i Lon-
 don, saa havde du allerede skaffet dig tiue For-
 trædeligheder paa Halsen for een.

Mar

Marquien.

Men veed du vel, min store Fætter, at de tre Aar som du har opholdt dig i London, have ret alvorligen fordervet din Smag, og at du har endog antaget lidet af dette fremmede Væsen, som alle Indvaanerne her i Wien have?

Baronen.

Indvaanerne her i Wien have et fremmet Væsen! hvad Pokker vil du sige med det?

Marquien.

Jeg vil sige, at de have ikke det Væsen, som de bør have; dette frie, aabne, omhyggelige, forekommende tækkelige Væsen; dette Væsen, som alene fortjener at kaldes saa; med eet Ord, det Væsen, som vi andre Franske have.

Baronen.

Det er sandt, de Herrer Engellmænd have Uret deri, at de have et Engell Væsen i deres eget Land; de burde i London have det Væsen, som vi i Paris.

Mar:

Marquien.

See kun ikke deraf; ligesom der er ikke uden een god Smag, saa er der ei heller uden eet godt Bæsen; og det er uden Modsigelse vores.

Baronen.

Deri ville de sige dig imod.

Marquien.

Dg jeg paastaer, at et Menneske, der har ikke det Bæsen, de Manerer, som vi have i Frankerig, er et Menneske, der gjør alting paa en vrang og forvendt Maade, der veed hverken at gaae eller at sætte sig, eller at staae op, eller at hoste, eller at spytte, eller at nyse, eller at synde sin Næse; at han selgeligen er et Menneske uden Manerer; at et Menneske uden Manerer kan ikke lade sig see nogensteds, og at det, kort sagt, er et Menneske, som bør kastes ud af Vinduet.

Baronen.

O! Herr Marquis af Manerer! dersom De skulde finde Leilighed til at bytte dem bort for

en

en lille smule sund Fornuft, saa vilde jeg raade Dem til at skille sig ved en Deel af disse Manerer. — —

Marquien.

Imidlertid er det dog disse Manerer, for hvilke du stikler saa meget paa mig, som jeg maa takke for en Erobring; men en anseelig Erobring.

Baronen.

Der har vi endnu een Syge hos vore Franskmænd, som rejse udenlands. De ere saa forblindede af deres indbildte Fortienester hos Fruentimmer, at de troe, at intet kan imodstaae deres anseelige Bæsen, og deres Persons Yndighed, og at de behøve kun at lade sig see, for at indtage alle Skønheder i et Land. Et Dieskast, som ved en Hændelse gives dem, en Høflighed, som bevises dem uden Hensigt, er dem en vis Forsikkring om en fuldkommen Seier. De gjøre sig til smaa Hierte-Erobrere, og naar de forlade Frankrig, da synes det af alt deres Bæsen,

Væsen, at det skeer mindre for at reise uden-
lands, end for at gaae ud paa Fribytterie iblant
Fruentimmer. Men Marquis — —

Marquien.

Men, Baron til evig Tid! det er ikke
ved et tvetydigt Diekast, ikke ved en blot almin-
delig Høflighed; at jeg er forvissset om, at man
elsker mig; men det er fordi man har sagt det til
mig selv, da man talte til min egen Person.

Baronen.

Oh! kan man ikke faae at vide, hvem den-
ne rare Person er?

Marquien.

Det er en ung Enke fra Canterbury, en
Mylords Datter, deilig, rüg, som er kommet
til London i en Forretning. Jeg er ved en Hæn-
delse kommet i Bekjendtskab med hende, og jeg
har for denne Aarsags Skyld alene leiet mig
Bærelser i dette Huus, hvor hun nu har
boet i otte Dage, efter at hun har forladt sit
forrige Logement.

Baro-

Baronen.

Hvad er hendes Navn?

Marquien.

Eliante.

Baronen.

Eliante! jeg kiender hende; jeg har seet hende adskillige gange hos Clorinde, een af hendes Venner; det er en Frue, hvis Fortienester ere ganske ugemeene.

Marquien.

Men du taler til mig om hende i saadan en Tone, hvoraf jeg maa tænke, at hun er dig ikke ligegyldig.

Baronen.

Det er sandt; jeg dølger det ikke, hun er, blant alle de Fruentimmer jeg har seet, den, hvis Besiddelse jeg vilde søge med den største Attraa, og jeg tilstaaer reent ud for dig, at dersom det beroede paa mig, da er der intet som jeg jo vilde gjøre for at stifte dig ud.

Marquien (med høi Latter).

Du, stikke mig ud, mig?

Baronen

Ja, dig selv, saa dristig var jeg!

Marquien.

Det vilde jeg se; men siig mig, min
 allerkiæreste Fætter, veed du, at du har disse
 Tanker om hende?

Baronen

Jeg troer ikke, at hun veed det.

Marquien.

Jeg ynkes over dig, min arme Karl; og
 dersom du vil, saa tager jeg mig paa, at siige hende
 de det for dig.

Baronen

Du er alt for tjenstfærdig, jeg skal nok selv ta
 ge mig den Untage, og jeg venter kun paa Leilighed.

Marquien

O! den skal jeg skaffe dig; og uden at gaae
 længere, see, der er Eliante selv, hun kommer meget
 beleiligen hertil.

Anden

Anden Scene.

Baronen. Marquien. Eliante.

Marquien (til Eliante).

Tillad mig, Mylady! at fremstille for Dem denne Franske Cavaleer, han er min Fætter, og min Medbeiler tillige; han har seet Dem hos Elorinde, De har overvundet hans Hierte, uden at vide det, han søger Leilighed til at sige Dem det; den tilbyder sig, jeg forskaffer ham den.

Eliante.

J Sandhed, Marquis — —

Marquien.

Hvor frygtsom og beskedden han end seer ud, saa er han dog en farlig Mand, det kan jeg lade dem vide; han vil stikke mig ud, Mylady! han vil stikke mig ud.

Eliante.

Hold inde, jeg beder derom; denne Skienit gaaer for vide.

 Baronen.

Mylady, denne Skiemt falder ikke uden paa mig, jeg fortjener den. Marquien har i Spøg ikke sagt Dem andet end den reene Sandhed. Tilgis mig en Overilelse, som jeg har ikke kundet styre; jeg har ikke kundet bare mig for at tilstaae for ham, at jeg havde aldrig seet noget saa tilbedeligt som Dem, og at udvise ham en med Forundring blandet Fortrydelse over det, som han nu nyligen sagde til mig, at han havde den Enkke at være elsket af dem.

— Eliante (til Marquien.)

Hvorledes, min Herre? De kan — —

Marquien.

Jh! Mylady, hvad ondt er der i dette? De er et Fruentimmer af Stand, jeg er en Mandsperson af Byrd; De er riig, jeg har Midler; De er Enke, jeg er Ungkarl; De er nitten Aar, jeg fire og tve; De er deilig, jeg er elskelig; vi ere skabte til hverandre, vi elske hinanden begge to; hvad nytter det at skiule det?

—

Eliante.

Eliante.

Men jeg elsker Dem ikke, min Herte!
og om end saa var, da vil jeg, at man skal være
besseden; jeg er meget for at saadant holdes
hemmeligt.

Marquien.

Hemmeligt, Mylady! O sy! hvor af-
smageligt er det!

Eliante.

Ja! i Frankrig, hvor man ikke elsker
uden for et Syns Skyld, hvor man ikke tragter
efter at blive elsket, uden for at have den Fors-
sængelighed at sige det; hvor Kiærlighed er ikke
andet end blot Spøg, end et stedsevarende Bes-
dragerie, og hvor den, der bedrager best, bliver
altid agtet for den forstandigste. Men det er
ikke saaledes her, vi ere mere trofaste, vi elske
aleeneste for at have den Fornøielse at elske, vi
gøre en alvorlig Sag deraf, og naar man her hos
os elsker inderligen, da meddeeler man hinanden sit
Hiertes Tanker, og handler ikke med blotte Ord.

Marquien.

Men man maa dog altid have een, som man kan fortælle sin Elskov, og i den allernæstagtigste Roman er der ikke nogen Helt, som jo har sin Fortroelige. Jeg har taget Baronnen til min, der er en Karl, der kan tie, og jeg har rettet mig efter Reglerne.

Baronnen.

Jeg skal vise Bessedenhed for Myladays Skyld; thi hvad dig angaaer, da er der intet som forpligter mig til, at dølge denne Hemmelighed. Det er en Tilstaaelse, som du har gjort af Branterie, og ikke i Fortroelighed.

Eliante (til Marquien).

Jeg finder Dem meget forunderlig, og —

Marquien.

Baron! tag Affsæd fra Mylady, du har ikke den Forstand, at du kan mærke, hun er fiød af dig; du siger hende ubehagelige Ting; du er hende i Veien, du er her tilovers.

Eliante.

Eliante.

Er nogen her tilovers, da er det ikke
Herr Baronen.

Marquien.

Ah! jeg seer nok, at De er blevet stødt.
For at straffe Dem, vil jeg lade Dem blive hos
ham. Lad ham tale med Dem, Mylady, lad
ham tale med Dem; jeg skal ikke tabe noget der-
ved. De skal finde des bedre Smag i mig ret
strax. (Han gaaer.)

Tredie Scene.

Baronen. Eliante.

Eliante.

See, det kan man kalde en Franskmænd!

Baronen.

Jeg beder, Mylady, at De vil ikke døms
me dem alle efter ham. Vær forsikket, at
der er — — —

3 4

Eliante.

Eliante.

Jeg veed det, min Herre! og jeg Der hverken saa ubillig eller saa ufornuftig, at jeg ikke skulde mærke, hvad Forskiel der er imellem Dem og ham, og tilstaae Dem al den Høiagtelse, som De fortiene.

Baronen.
Ja, De har Høiagtelse for mig, men Kiærlighed til Marquien.

Eliante.

Jeg, Kiærlighed til Marquien? hvem har sagt Dem det, min Herre?

Baronen.

Deres Bevægelse, den Maneer selv, hvorefter med De vil benegte det.

Eliante.

Nei, jeg foragter ham alt for meget der til, at jeg skulde elske ham.

Baronen.

Jeg forstaaer mig derpaa, Mylady; en saadan Foragt er ikke andet, end en fordekt Kiærlighed;

lighed; De elske ham saa meget høiere, som De er selv fortrødelig over at De elske ham.

Eliante.

Men hvad vilde De sige, om jeg ægtede en anden?

Baronen.

En anden! hvor lykkelig skulde jeg blive, om dette Bal kunde angaae mig! De kan ikke paa en ædlere Maade hævne Dem over Marquien, eller tillige gjøre et Mennecke lykkelig, som elsker Dem mere inderligen.

Eliante.

Herr Baron! — — —

Baronen.

Uden at gjøre mig stor deraf, da besidder jeg gode Midler, jeg er af et ganske berømmeligt Huus, og mit Hierte er Dem særdeles hengivet.

Eliante.

Min Herre! denne Sag er saa alvorlig, at den vil fortiene en høiere Estertanke; jeg beder, at De vil give mig Tid til at betænke mig derpaa.

I 5 Baro:

Baronen. *Adieu!* Godnatt!
 Farvel, Mylady! jeg forlader Dem.
 Rierlighed taler til Dem for Marquien. De el-
 ske ham endnu; det er den eeneste Feil, som jeg
 finder hos Dem, og jeg er bange, at De ikke
 saa snart vil rette den. (Han gaar.)

Fjerde Scene.

Eliante (alene).

Oh! jeg skal rette den, jeg skal rette den!
 Jeg er et Fruentimmer, og jeg har kundet lade
 mig forblinde af en udvortes Fortienestes behage-
 lige og falske Glands; men jeg er tillige et Engelsk
 Fruentimmer, og alt saa mægtig til at betiene
 mig af al min Fornuft. Dersom Marquien bli-
 ver ved — —

Femte Scene.

Eliante.

Finette.

Finette.

Mylady! der er et Brev, som man har forglemt
 at levere Dem i Aftes. Eli-

Eliante.

„ Lad mig see. Det er min Fader, som skriver mig til; jeg kiender Haanden. (Hun læser.)

„ Jeg gaaer herfra paa samme Tid som mit Brev, og skal useilbarligen være i London i Morgen. Man har skrevet mig til, at eders Broder søger slet Selskab, og at han har ganske nyeligen gjort Bekiendtskab med en vis fransk Marquis, som nu aldeles forderver ham. Da jeg kan ikke blive i London længere end tre Dage, og skal reise derfra til Jamaica, saa har jeg besluttet at tage ham med mig, og at gifte eder, før min Bortreise, med Jakob Rosbif. Det er en riig Kishmand, en meget brav Mand, og som er ikke des mindre fornuftig, endskjønt han er lidet sær. Eders store Ungdom tillader eder ikke at blive Enke, og jeg forlader mig paa, at det vil ikke falde eder tungt, at rette eder efter en Faders Willie, der søger ikke uden eders Nytte, og som inderligent elsker eder.

Mylord Craff.

Finette.

Finette.

Deres Herr Fader kommer i Dag for at gifte Dem med Jakob Kosbif? O Himmel! det er jo den allerubehageligste, den taufeste, den underligste, den meest ubehøvlede Engelfskmand, jeg kiender!

Eliante.

Ah Finette! hvilken Tidende! mit Hierte er oprørt af adskillige Bevægelse, som jeg ikke kan foreene. Jeg elsker Marquien, og bør kun have liden Høiagtelse for ham; jeg har Høiagtelse for Baronen og vilde elske ham; jeg hader Kosbif, og jeg maa ægte ham, efterdi min Fader vil have det.

Finette.

Men, Myhlady, er De ikke Enke, og følgerigen Herre over Dem selv?

Eliante.

Min store Ungdom, den omme Kiærlighed, som min Fader har stedse udviist imod mig, de Midler selv, som jeg kan vente af ham,

tilla-

tillade mig ikke, at unddrage mig fra hans
 Endighed.

Finette.

Hoordan! Kan De, Myslady, fatte den
 Slutning at ægte nu igien een af Deres Lands-
 mænd, efter at De har udstaaet saa meget med
 Deres første Mand? Har De saa snart forglem-
 t, hvilket bedrøveligt Levnet De har ført i de to Aar
 de levede tilsammen? Han var altid suur, altid
 knarvoren, han har aldrig sagt Dem et venligt
 Ord; han stod vranten op om Morgenene, for
 at komme drukken hjem om Aftenen. Han
 lod Dem være aleene hele Dagen, eller og tvungen
 til, at fordrive den bedrøvelig med andre Koner,
 der vare lige saa ulykkelige som De; at gjøre
 Knuder, eller at spinde paa Deres Rok, i steden
 for al Tidsfordriv; og at leege med Deres Biste,
 i steden for al Samtale. For en Usærd! jeg
 vil ikke tillade Dem at indgaae saadant et Ægte-
 skab, eller De skal give mig min Afskæed strax
 paa Timen.

Eliante.

end af Jim. 28. Elante. 277 Jim. 28111

Hvad vil du at jeg skal gjøre? .0401002

Finette.

At De skal have Mod og Hjerte til at
gjøre Dem selv lykkelig, og at ægte een af mine
Landsmænd, en Franskmand. Betænk, My-
ladny! at det er det beste Slags Mænd, der fin-
des i Verden, at de bør tiene til et Mynster for
andre Nationer, og at en Franskmand er hun-
drede gange mere artig og søielig imod sin Kone,
end en Engelskmand imod sin Maitresse. Saa-
dan en deilig Dame, som De, vilde blive til-
bedet af hendes Mand i Frankrig; han vilde ikke
troe, at han kunde bruge sine Midler bedre, end
at anvende dem til at forarme sig for Deres
Skuld. Han skulde ikke have nogen større For-
nuelse, end at see Dem prægtigen klædt og pyn-
tet, see Dem drage alles Dine til sig, og gjøre sig alle
Hjertter underdanige. De smukkeste Bærelser,
den beste Karret, de deiligste Lakeier skulde være for
Myladny. De skulde uophørligen see en Mængde

smil

Lilbe-

Tilbedere, som gjorde sig al Umage for at behage Dem, for at opfinde, hvad der kunde forlyste Dem, som vilde udforske Deres Smag, forekomme Deres Onsker, lodelegge sig ved prægtige Gæstebude og Forlystelser, og føre Dem fra en Fornøielse til en anden, uden at Deres Mand torde sige noget derimod, paa det ham skulde ikke blive udpebet af alle skikkelige Folk.

Elisante.

Men, Finette, hvorledes skal jeg bære mig ad, for at overtale min Fader?

Finette.

De maa tale til ham med den ædle Frimødighed, der sømmer en Enke, uden at vige fra den Erbdighed, som en Datter er sin Fader skyldig. De maa forestille ham, at Mændene her i Landet ere ikke skabte til at gjøre en Kone lykkelig; at De har allerede havt en haard Prøve derpaa; og at der tilbydes Dem et Giftermaal, som er mere fordeelagtigt og mere overensstemmende

mende med Deres Tilbsielighed; en Fransk Marquis, ung, riig og velskabt.

Eliante.

Min Fader vil aldrig samtykke det, han er allerede forud indtagen imod ham, som du har seet af hans Brev; thi det er ganske vist ham, som man har talt til ham om.

Finette.

Mylord Craff, Deres Fader, er en fornuftig Mand, det vil ikke blive vanskeligt, at faae ham til at finde sig i Billighed.

Eliante.

Jeg selv har Aarsag til at være misfornøiet med Marquien. Hans Ubeskedenhed og hans fremfusende Væsen — —

Finette.

Hvad vil det sige? Man maa holde ham noget til gode for hans Ungdoms og andre Tæffeligheders Skyld? Men der er Mylord Houzen, Deres Broder; Det er, min Tro, noget nyt af Aaret!

 Siette Scene.

Mylord Houzey. Eliante. Finette.

Mylord Houzey.

See! god Dag, min lille Søster!

Eliante.

God Dag, min Broder! man faaer dig meget fielden at see nu i nogen Tid.

Mylord Houzey.

Er det min Skyld? du er sløttet, og jeg har først i Dag faaet at vide, hvor du var sløttet hen. For Resten, siden jeg sidst talte med dig, har jeg været ført omkring i en Kiæde af Forlystelser, og jeg har gjort Bekjendtskab med en ung Fransk Herre, som man kalder Marquis af Polinville. Det er ganske vist den elskværdigste den behageligste Karl — Tænk engang, jeg, som, uden at rose mig selv, overgaaer alt hvad der er artig i London, jeg er ikke andet end en Tølpel at ligne imod ham, og jeg troer ikke, jeg har vidst at leve, uden fra den Dag jeg blev

K

fiende

Fiendt med ham. Ah, hvilke Sager har han lært mig i fem eller sex Samtaler! og hvilken Skik har jeg faaet ved hans Dmgængelse i en fire Dages Tid! Det er utroeligt, og du maa finde mig meget forandret.

Eliante.

Det er sandt, jeg finder dig meget mere latterlig, end sædvanligt.

Finette.

O! troe hende ikke; jeg har aldrig nogen Tid seet Dem saa vakker.

Mylord Houzey.

Jeg var tilforn toffet, bange, forvirret, naar jeg befandt mig hos Fruentimmer, jeg vidste ikke hvad jeg skulde sige dem; men nu er det ganske anderledes. Dersom du saae mig i et Fruentimmer-Selskab, saa skulde du falde i største Forundring, min lille Søster. Jeg er vivver, jeg skiemter, jeg spøger, jeg flyver omkring, jeg springer fra den ene til den anden, jeg opmuntrer dem alle. Jeg viser mig manerlig og ærbødig,

naar andre ere hos, men jeg er dristig og forvo-
ven under fire Dine. Der er intet, som beha-
ger det smukke Kion mere, end en ædel Fripos-
stighed.

Eliante.

Du forderves, min Broder, og du bliver
ryggesløs.

Finette.

Et lidet Gran af Ryggesløshed lader et
ungt Menneske ikke ilde, og intet gjør ham mere
artig, end Omgængelse med Fruentimmer.

Mylord Houzey.

Finette har ret; hun er den, der har givet
mig den første Underviisning i Artighed; jeg skal
aldrig forglemme det. Hun er undseelig, hun
bliver rød over mine Berømmelser.

Paa min Ære! intet kommer imod Fruens-
timmer! de ere Siælen i alle Forlystelser; for
Exempel, ved Bordet, naar man vil drikke et
Glas Viin, er der intet behageligere, end et smukt
Fruentimmer, som synger en Drikke-Vise, eller

som bliver venligere med Glasset i Haanden. Vi andre Engelskmænd vi forstaae ikke vort eget Beste, naar vi forvise eder af vore Lyst-Selskaber. Vi drikke, kun for at drikke, og vi føre Bedrøvelse ind midt i vor Glæde. Der er ingen uden Franskmændene, som forstaae at sviire paa en behagelig Maade. Jeg har i forgaars med Marquien giort det allernydeligste Aftens-Maaltid, i den røde Løve; alting var tillavet af en Fransk Kof, og anrettet paa smaa Fade, men nydelige. Vi havde og Fruentimmer. Troe mig, min lille Søster, jeg har aldrig havt saa stor Fornøielse i min Livstid. Hvilken Bittighed, hvilken Kortvillighed, hvilken Bellyst! Hvad gjorde vi — — hvad sagde vi for artige Ting! jeg ønskede meer, end eengang, at du havde været hos; saa meget holder jeg af dig.

Eliante.

Den Franske Marquis er en meget god Læremester; han underviser dig vel, saa vidt jeg seer.

Mylord

Mylord Houzen.

Jeg vil gjøre dig bekiendt med ham; det skal ikke blive vanskeligt; thi jeg har hørt, at han logerer her i dette Huus. Jeg har allerede talt med ham om dig, dog uden at nævne dig. Der falder mig noget ind. Jeg skal have ham til Gæst i Aften, i den røde Løve. Jeg har allerede bestilt alting dertil. Du maa være med os, og Finette ligeledes.

Finette (neiende).

De gjør mig for stor Ære, min Herre!

Eliante.

Jeg vil nok, men med det Vilkaar, at min Fader, som kommer i Dag, skal og være med.

Mylord Houzen.

Min Fader kommer i Dag!

Eliante.

Ja ret i Dag; og eders Pudserier, som han er underrettet om, ere til deels Aarsag til hans Reise.

 Mylord Houzen.

Han kommer ret ubeleiligt. Hvor ere disse Fædre dog fortrædelige! Der er nu vort Selskab forstyrret. Farvel, min Søster, jeg gaaer hen, for at sige Maaltidet af igien, og at lade mine Gæster vide det.

Syvende Scene.

Eliante. Finette.

Finette.

Deres Broder begynder at arte sig, My lady!

Eliante.

Han bliver meget mere fordervet, og nu er han indskrevet i Lauget af vore smukke Junkere i Engeland; en Yngel, der er her saa meget mere uførdagelig, som den har alle eders Franske Spradebassers Laster, uden at have deres Artighed. Men der kommer nogen; ah det er denne stynge Kosbif! Siden den Tid man vil give mig

mig ham til Mand, forekommer han mig endnu mere ubehagelig.

Finette.

Det er naturligt. Gaae, gaae ind, Mylady, lad mig paa Deres vegne tage imod hans Besøgelse; jeg skal affærdige ham paa sin Fransk. (Eliante gaaer.)

Ottende Scene.

Jakob Kobbis. Finette.

Kobbis.

(Til Finette, som neier adskillige gange for ham.)

Hold op med alle eders Reverentser, som sige ingen Ting.

Finette.

De er naturligen saa høflig og artig imod andre, at man ikke kan blive fiød af, at være det imod Dem.

Rosbif.
 Pigesaa unyttig Gladder! Lad os komme
 til Sagen, hvor er Eliante?

Finette.

Hun er ikke at faae i Tale.

Rosbif.

Hun bør dog være det for hendes tilkom-
 mende Mand.

Finette (med høi Latter).

De, hendes tilkommende Mand? ha,
 ha, ha!

Rosbif.

Ja, jeg selv; hvad er der saa meget at
 lee af i det?

Finette.

Jeg beder om Forladelse, Monsieur! men
 Deres Figur er saa usædvanlig, at jeg kan ikke
 bære mig for, at lee deraf.

Rosbif.

Det er en usforkammet Næsbiis, med al
 eders Høflighed.

Finette.

Finette.

Men, Monsieur — — —

Kosbif.

Jeg heder Jakob Kosbif, og ikke Monsieur; jeg har sagt eder det hundrede gange, mit Barn, at dette Navn gjør mig ondt i Ørene. Det ere saa mange Slubberter, som bære det — —

Finette.

Nu vel, Jakob Kosbif, efterdi det skal være Jakob Kosbif, see eder i eders Speil, og døm om eder selv, som I bør! Det vil sige eder, at I er hverken vel nok klædt, til at lade eder see af en Mylords Datter, eller elskværdig nok til at være hendes Mand. Jeg skal lade eder see en ung Marquis af mine Landsmænd, som boer her i Huset. Det kan man kalde en smuk Person, og han er endda intet at ligne imod vore unge Hof-Cavalerer.

Kosbif.

Jeg vedder, at det er denne Original af Marquis de Polinville. Det skal ikke være

mig imod, at see ham; man har gjort mig saadan en latterlig Beskrivelse om ham — —

Finette.

Tal med mere Erbødighed om en Franskmand, og fornemmeligen om en Fransk Stands-Person — —

Kosbif.

Hvad er det, hun staaer og staddrer for mig om hendes Stands-Person? Jeg blæser ad et indbildt Adelskab. Erlige og skikkelige Folk ere de rette Adelsmænd; der er intet uden Laster og Udyd, som er uædelt.

Finette.

Det er Snak af en Kiebsmand, der vilde give sig ud for Philosoph. Men der seer jeg at Herr Marquien kommer selv. Der skal I finde een, som kan holde eder Stangen.

Siende Scene.

Marquien. Kosbif. Finette.

Finette. (til Marquien).

Herr Marquis, der er en Mand, som jeg glæder Dem at skrubbe. Han har det storligest behov, jeg anbefaler ham til Dem. Hans Navn er Jakob Kosbif, forglem ikke det! (Hun gaar.)

Siende Scene.

Marquien. Kosbif.

Marquien (for sig selv).

Hun har ret; denne Mand har ikke en fordeelsagtig Anseelse. Det giver intet; lad os vise os høflig, lad os være os selv lig. (Til Kosbif, som seer meget nøie paa ham.) Min Herre! maa man spørge, hvad det er, som forskaffer mig den Ære, at blive saa særdeles betragtet af Dem?

Kosbif.

Nysgierrighed.

Mar.

Marquien.

Men kan jeg ikke fremdeles faae at vide,
hvori jeg kan tiene Dem?

Kosbif.

At sige mig ret i Sandhed, om I er
Marquien af Polinville?

Marquien.

Jo, det er jeg selv.

Kosbif.

Naar saa er, da vil jeg sætte mig ned,
for at betragte eder med større Magelighed.
(Han sætter sig i en Lænestoel).

Marquien.

De ere lige frem, min Herre! som det synes.
Kosbif (med en koldsindig Tone).

Nu da, frisk, giv eder Uirs! hav Fa-
zons! siig os nogle smukke Ting; jeg betragter
eder, jeg hører eder.

Marquien.

Hvordan, Jakob Kosbif, min Ven?
I spørger, troer jeg, I vil i færd med mig.

Saa

Saa meget des bedre, morbleu! saa meget des bedre. Jeg holder af de Folk, som lade see at de have Forstand og Vittighed, end og, naar det skeer paa min Bekostning. Jeg seer at I er kommet her, for at prøve eders Vittighed imod mig. See der har I min Haand paa, at det er mig lige saa kiært, som at blive budet til en Vnsthighed. Men tag eder i Agt, jeg er ikke god at bryndes med, jeg varer eder ad, jeg har kastet dem af Sadlen, som sadde fastere end I. Naar min Hierne eengang er bleven ophidset, saa skulde I sige, at det var som et Fyrverkerie. Det er ikke andet end Raketter, det er ikke andet end Sværmere, ps! pis, pas, puf, et Skud bier ikke det andet. Nu hvordan? I er allerede bange, I har tabt eders Maal? Kom, tag Mod til eder, forsvar eder, stød paa mig igien! Jeg er ikke for en Vre, som jeg kommer let til. I begynder med et Skud, og I lader det blive derved. I svarer intet. Nu, tilstaae i det mindste, at I er slaaet af Marken. — Hem! hvad

behager? — Jeg maa blive gal. Ikke et Ord! —
 Holla, hei, Jakob Kosbif! J sover, vaagn
 op igien! — Oh parbleu! det er et meget tavs
 Kreatur. — Jeg troer, at han gier det aleneste, for
 at Taalmodigheden skal forgaae mig. Men jeg
 skal ikke lade mig forsnilde af ham; jeg vil følge
 hans Exempel og holde en Samtale paa sin
 Engelsk.

(Han sætter sig ned, lige over for Kosbif, og
 betragter ham længe uden at sige eet Ord; en-
 deligen begynder han igien med at hilse ham, og
 at spørge ham tre eller fire gange: *How d'ye do?*).

Dersom nogen fik i sinde at staae paa Luur uden for
 Døren, da skulde han faae en brav lang Næse.
 Min Herre! er dette alt hvad J har at sige mig?
 J Sandhed, man maa tilstaae, at eders Om-
 gængelse er meget behagelig, og at man kan lære
 meget hos eder. Hvor tager J alle de skienne
 Sager fra, som J siger? J har saadanne klyn-
 gige Jndfald; ja Jndfald, som fortiente at
 prentes. Dersom jeg var som J, da skulde jeg

altid

altid have ved Siden af mig en Person, som kunde skrive alle mine Svar; det vilde visseligen blive en fin Bog.

Rosbif (staaende hastigen op).

Den skulde ikke blive kiædsommelig for Læserne. Det er bedre at tie, end at tale Pølse-Snak; og at gaae bort, end at høre derpaa. Farvel! jeg har givet eder Tid til, at kramme al eders Urimelighed ud, og jeg vilde see, om I var saa latterlig, som man havde sagt mig. Man maa lade eder nyde eders Ret, I overgaaer alt hvad man har fortalt om eder. I gjør ilde deri, at I lader eder see for intet. I er en meget fin Gøgler, og I var vel værd at give en halv Krone for at see. (Han gaaer.)

Ellevte Scene.

Marquien (aleene).

Jeg skulde lære denne grove Knold at tale, dersom han gif med Kaarde.

Tolvte

 Solvte Scene.

Marquien. Eliante. Finette.

Finette.

Nu da, min Herre! har De faaet Liv i Manden?

Marquien.

Gaae din Bei, du har der sat mig sammen med den største Bognmands-Hest, det dumme Fæ — — —

Eliante.

Min Herre! brug andre Navne om en Person, der skal være min Mand.

Marquien.

Han Deres Mand, Myhlady? ah dersom jeg havde vidst det, da skulde han gaaet bort med to Dren mindre end han kom. Men De skiemte, og saadan en Karl — —

Eliante.

Jeg skiemter aldeles ikke; min Fader kommer egentligen for dette Giftermaals Skyld.

Mar:

Marquien.

Og De vil give Deres Samtykke dertil?

Eliante.

Jeg skulde maaskee ikke give mit Samtykke dertil, om De havde været mere fornuftig; men Deres Ubeskedenhed, Deres Ietsindige Væsen — —

Finette.

Skad os ikke klamres, vi have ikke Tid dertil. Lad os ikke tænke paa andet, end at forstaae hverandre alle tre, for at udelukke Jakob Rosbif. Begynd, Mylady! med at forglemme alting.

Eliante.

Lad saa være; jeg er from, jeg vil nok tilgive ham endnu denne gang. Men det skal være den sidste, og med det Billaar, at han skal være mere beskeden og vaersom herefter. Min Fader kommer ret strax, min Herre! styk denne Franske Munterhed, naar De saae ham at see. For alting, ingen Mors, og meget lidet Manerer!

¶

Mar-

Marquien (affecteret).

Jeg forsikrer Dem, jeg sværer Dem til, Mylady! at jeg skal herefter være saa lige frem, saa jævn, som noget Menneske i Verden.

Eliante.

Meget vel; i det De sige, De vil være saa lige frem, saa jævn, som noget Menneske i Verden, saa er De ganske tvært imod. De slaer med Hovedet, De gøgler, De taler i en Tone og med Lader — —

Finette.

Jh, Mylady! vil De, at Herr Marquien skal see ud som en Cato paa hans Alder?

Marquien.

Nei, hun vil, at jeg skal see ud som Msr. Jakob Rosbif, hendes tilkommende Mand.

Eliante.

Min Herre, jeg vil, at De skal see formuſtig ud, og at De skal tage Herr Baronen til Deres Mynſter.

Mar:

Marquien.

Jeg? Jeg tager ikke Mynstre af nogen, Mylady! Jeg gjør mig en Ære af, at være Original.

Eliante.

Det seer man nok; men kom vel ihu, at jeg ikke tilgiver Dem, uden med det Vilkaar, at De skal forandre Deres Bæsen og Opførsel, og for alting at de ikke skal spise mere om Aftenen i den røde Løve. Farvel, jeg forlader Dem; Finette og jeg vi gaae hen at tage imod min Fader.

(Hun gaar med Finette.)

Trettende Scene.

Marquien (aleene).

Hun taler til mig om den røde Løve! Hvem pokker kan have sagt hende, at jeg har spist der en Aften? Jeg er endnu budet derhen i Aften.

Men der kommer den lille Mylord Houzen; det er just vores Amphitryon. Jeg vil undskyldte mig, at jeg ikke kan komme.

Fiortende Scene.

Marquien. Mylord Houzen.

Mylord Houzen.

Min Herr Marquis, det gjør mig hierteligen ont, at jeg kan ikke have Dem til Bords i Aften. Min Fader ventes i Dag, og jeg kommer for at bede Dem, at de vil sætte det op til en anden gang.

Marquien.

Jeg er ret fornøiet over denne Forhindring, min fiære Mylord; thi jeg havde ikke heller kunst det være med i Deres Selskab.

Mylord Houzen.

Jeg for min Part er ganske utroftelig derover. Jeg agter alle de Dieblif spildte, hvori

jeg

Jeg ikke har den Lykke, at være hos Dem. Deres Samtaler ere lige saa mange Lærdomme for mig. Jo mere jeg seer Dem, jo mere fornemmer jeg, hvor høit De overgaae os.

Marquien (for sig selv).

Dette unge Menneske er temmelig artig for en Engelskmand.

Mylord Houzey.

Vær dog saa god og lær mig, hvorledes De bærer Dem ad, at De er saa elskelig. Det er noget, jeg veed ikke hvad, der fattes os, som jeg kan ikke udsige.

Marquien.

Og som vil ikke blive vanskeligt for Dem at opnaae. Deres Tale, Deres Fagter viise allerede en stor Forskiel imellem Dem og Deres Landsmænd. De veed at leve, De veed hvad De gielde, og De see ud som en Franskmand.

Mylord Houzey.

Jeg seer ud som en Franskmand? Ah min Herre, De kan ikke sige mig noget, som kildrer

mig mere. Der er intet, jeg med større Uttraa
 trægter efter, end at ligne en Franskmand.

Marquien.

De har Smag, Mylord, De vil bringe
 det vidt. De see vel ud, De har Yndighed. Det
 var en dødelig Synd, at begrave dem; De
 maa legge dem for Dagen; De maa legge dem
 for Dagen. Naturen begynder at danne en vak-
 ker Mandsperson; men det er Konsten, som
 bringer ham til Fuldkommenhed.

Mylord Houzey.

Hvori bestaaer da egentligen denne
 Konst?

Marquien.

J smaa Ting, som der ikke gives agt paa,
 og som man maa benytte sig af. J Bagateller,
 som dog gjøre et Menneske behageligt. En Be-
 vægelse med Hovedet eller med Skuldrene, en
 Geberde, et Smil, et Diefast, en Talemaade,
 en Forandring i Stemmen; Maaden at sætte sig,
 at ståe op, at holde sin Hat, at tage Tobak,

at synde sin Næse, at spytte. For Exempel, tillad mig at sige Dem, at De sætter Deres Hat som en Kjøbmands Karl. See paa mig; saaledes bærer man den ved Hoffet i Frankrig. Ja saaledes!

Mylord Houzen.

Jeg skal aldrig forglemme det. Jeg er meget for Mors, Manerer, Fazons,

Marquien.

Saa sagte, min Herre; lad os gaae forsigtigen til verks; vi maa ikke beblande det eene med det andet, om De saa behager. Der er Forskiel imellem Mors og Manerer, imellem Manerer og Fazons. Man har Manerer, man gjør Fazons, man giver sig Mors. For Exempel, et Mennecke, der forstaaer at leve, har Manerer; (giv vel agt herpaa, det er Dvintessentsen af Levemaade). Et Mennecke, der forstaaer at leve, har Manerer ved Opmerksomhed, ved Omhyggelighed for andre, for at lade dem see, hvor høit han agter dem, hvor begierlig

han er efter at behage dem, og at vinde deres
 Velvillighed. Er han i en Forsamling? han er
 stedse agtsom, at han ikke skal giøre, at han ikke
 skal sige noget, uden det som er forbindtligt.
 Han hører høfligen paa een, svarer tækkeligen
 en anden; bifalder een med et Smil, angri-
 ber en anden paa en behagelig Maade; taler
 søde Ord til Moderen, og seer kærsligen til
 Datteren. Gjør han Dem en Fornøielse;
 Maaden paa hvilken han gjør den, overgaaer
 hundrede gange Fornøielsen selv. For Exempel,
 veed han, at De behøve en Sum Penge, da stik-
 ker han den saa sagte i Deres Lomme, uden at
 De blive det vaer. Af alle Manerer er denne
 sidste den deiligste, men Uhykken er, at den bliver
 allermindst brugt. Afslaaer han Dem noget,
 hvilket skeer mere sædvanligen, da kryder han
 dette Afslag med saa søde Ord, med saa stor
 Høflighed, at De maa endnu agte Dem ham
 forbunden. Komme De, for at besøge hans
 Kone, han sniger sig behændigen bort, han læ-
 der

der Dem beholde Pladsen alene. See, dette er hvad man kalder et Menneſke der veed at leve, et Menneſke, der har Manerer.

Mylord Houzen.

Dg et Menneſke, ſom er got at kiende, Herr Marquis! Nu Fazons?

Marquien.

En fra Provinzernerne gjør Fazons, ved en misforſtaaet Artrighed, ved Bankundighed i hvad der er Skif og Brug, og fordi han ikke kiender Hoffet og Byen. Han er en evig Complimentmager, og dræber Dem med ſin modbydelige Høſlighed. Han knuſer Dem, for at lade Dem ſee, hvor høit han agter Dem; og er færdig at ſlaaes med Dem, for at nøde Dem til at gaae paa den høire Haand; eller at kaſte Dem hovedfulds ind af en Dør, for at ſaae Dem til at gaae forſt ind. Dette kalder man at være grov paa en høſlig, eller høſtig paa en grov Maade. Allſaa kom ihu, hvad Fazons ere, paa det De aldrig ſkal gjøre dem!

Mylord Houzen.

Jeg skal ikke forglemme det.

Femtende Scene.

Mylord Craff. Marquien. Mylord
Houzen.

Mylord Craff (bag paa Theatret).

Jeg søger overalt efter min Søn. Men der
seer jeg ham, formodentligen med denne Franske
Marquis. Jeg skal sætte mig lidt ned for at høre
deres Samtale.

Mylord Houzen.

Og Mors?

Marquien.

En smuk Mandsperson giver sig Mors, af den
Behag, han finder i sig selv, for at lade andre see,
hvor meget han gjør af sin egen Person, for at
give dem tilkiende, at han har Fortienester, at
han

han er ganske indtaget deraf, at man skal give agt derpaa. Gaaer han og spadserer, da gaaer han stolt med opløftet Hoved, begge Hænderne i Siden, ligesom for at sige til dem, der ere omkring ham: Gaae tilside, mine Herrer, see mig gaae forbi, har jeg ikke en god Anseelse? Er jeg ikke, som jeg var stolt? Og I, mine skielmske Fruentimmer, som smilende betragte mig overalt, I vilde besidde mig, I vilde besidde mig! Seer han nogen af hans Bekjendte gaae forbi, da anstiller han sig høflig og mild paa en stor Herres viis, han bøier Hovedet imod ham, ligesom han sagde: Nu, god Dag, min Herre, jeg kommer eder ihu, jeg tager eder i Beskyttelse. Kommer han nogensteds ind; han kaster sig strax i en Lænestoel, det ene Been over det andet, klapper med Foden, nyner en lille Bise; med den ene Haand leeger han med sine Bryst-Ruer, og stryger sig om Hagen med den anden; han smigrer for sig selv, og synes at sige til sig: I Sandhed, jeg er dog en meget elskværdig Skalk,

og

og dette Ansigt giver ganske vist Fruen i Huset noget at pønse paa. Gaaer han hen at besøge et Fruentimmer af Borger=Stand? Jh! god Dag, min lille Duffe, hvorledes lever du? du er jo i Dag saa deilig som en lille Engel! Nu, vær snart, strax kom og sæt dig hos mig, hold af mig, tag denne Handske af, lad mig see denne Arm, lad mig æde den op, lad mig knaske den! Du vender Hovedet bort, du rykker tilbage, du bliver rød. Jh sy dog, min lille Slut! du veed ikke at leve. Afslaaer man saadan en Person som mig nogen Ting? lader man sig bede? har man nu omstunder nogen Blufærdighed?

Mylord Houzen.

Dette er en Underviisning, som jeg skal føre mig til Nytte.

Marquien.

Alt hvad jeg her siger Dem, synes fiantsvorn i mange Folkes Tanker; men det er fornødent, man maa lade sig selv see, man maa give sig ud for det man er værd, man maa have Mod

til

til at sige ganske høit, at man har Forstand, Hierte, Byrd, smuk Anseelse. Verden agter os ikke høiere, end vi sætte Priis paa os selv; og iblant alle de onde Egenskaber, som et Menneſte kan have, kiender jeg ingen verre, end Undseelighed. Den quæler de sande Fortienester, den begraver dem ganske levende. Det er Frækhed, morbleu! det er Frækhed, som bringer dem for Ryset, som gjør dem glimrende.

Mylord Houzen.

Nu, da jeg veed hvad Mirs er, ah hvor skal jeg give mig dem, hvor skal jeg give mig dem!

Mylord Craff.

Min Søn tegner sig ganske vel, og dette er en meget smuk Samtale.

Mylord Houzen.

Siden vi nu ere i denne Materie, saa vilde jeg bede Dem at sige mig, hvilke ere de Egenskaber, som ere fornødne til at gjøre en vakker Karl?

Mar

 Marquien.

Man maa først være født med en stor Grad af Tillid og gode Tanker om sig selv; en lykkelig Tilbøielighed til at drive Skiemt og at bagtale, tillige med en herskende Attraa til Forlystelser, ja end og til Ryggesløshed, en overmaade Eyst til Forandring og til Coquetterie.

Mylord Houzey.

O! jeg er, Himlen skee Tak! forsynet med alt dette.

Marquien.

Men foruden alt dette maa man og af Naturen have faaet Yndigheder, uden hvilke de andre Egenskaber blive unyttige. Frihed, Smag, Eystighed, Spøg, Flygtighed i alt hvad man gjør. Man maa heller forsee sig imod Anstændighed, end forsømme det som er behageligt. Det Behagelige overgaaer alting, det undskylder alting, og dersom jeg skulde vælge, da vilde jeg hundrede gange heller gjøre en Uskikkelighed paa en takkelig Maade, end en Høflighed ganske lige frem.

frem. Man maa have Indfald, Munterhed, noget smukt, og glimrende i hvad man siger. Man maa ikke bekymre sig om sund Fornuft, al den stund man lader see Bittighed; man lader ikke den eene skinne, uden at den anden taber derved.

Mylord Craff (bag paa Theatret).

Hvilken Urimelighed!

Mylord Houzen.

Mig synes, Herr Marquis, at De glemme to vigtige Egenskaber.

Marquien.

Hvilke?

Mylord Houzen.

Den Gave til at lyve skydende, og den til at bande med Estertryk.

Marquien.

De har ret; intet ziirer en Tale mere end en vel anbragt Pøgn, eller en Eed som skeer paa sin rette Tid og Sted.

Mylord

Mylord Houzen.

Dette er jeg iligemaade temmelig færdig i; fornemmeligen bander jeg meget artigen, og ingen udsiger bedre, end jeg, en *Ventre bleu*, en *diable m'emporte*, en *la peste m'etouffe*.

Mylord Craff.

Ah den lille Skielm!

Marquiten.

Ah! sy dog, min Herre, dette er forslidte Ceder, som høres overalt; man maa have mere udsøgte Ceder, ganske nye Ceder. Jeg skal med det første forære Dem en Samling af Ceder og Forbandelser, som ere nyligen opfundne af en Dragoner-Capitain, giennemseete af en Søe-Officeer, og forsøgede af en Gaskonsk Abbee, der havde tabt sine Penge i Triksrak. Det er en meget god Bog, og som De kan lære af.

Mylord Craff (staaende pludseligen op).

Det er at have for stor Taalmodighed, jeg kan ikke længer holde det ud.

Mylord

(afgaaet Mylord Houzen).
 Ah der seer jeg min Fader; jeg tænkte ikke,
 han var saa nær.

Mylord Craff (med en spodsk Mine).

Tillad mig, Herr Marquis, at jeg maa
 takke Dem for de gode og grundige Underviis-
 ninger, som De give min Søn. (Til Mylord Hou-
 zen, med en alvorlig Tone). Hvad eder angaaer,
 Monsieur, da er det mig kiært at see, hvorledes
 I anvender eders Tid.

Mylord Houzen (forvirret).

Herr Marquien — har den Godhed —
 at forbedre min Smag.

Marquien (berragtende Mylord Craff).

Ja ja, min Herre, jeg lærer ham saas
 danne Ting, som De selv skulde ikke finde sig
 ilde ved at føre sig til Nytte.

Mylord Craff (til Mylord Houzen).

Fort, gaae ind, jeg skal ret strax give eder
andre Eardomme. (Mylord Houzen gaaer.)

Sextende Scene.

Marquien. Mylord Craff.

Marquien.

D parbleu! jeg vedder, at De ikke i Deres
hele Livstid kan give ham saa megen Forstand,
som jeg nu har givet ham i et Kvarteers Tid.

Mylord Craff.

Førend jeg svarer Dem, beder jeg at De
vil sige mig, hvad det er, som De kalde For-
stand, og hvori den, efter Deres Tanker, be-
staar?

Baronen.

Marquien.

Forstand'er, i henseende til Sielen, og det
somm Manerer ere i henseende til Legemet. Den
giver Sielen al sin Artighed og Behagelighed, og
den bestaaer, efter mine Tanker, i at sige smukke
Ting om det, der i sig selv er intet, i at give de
ubetydeligste Ting saadan en Bending, hvorved
de faae en Glæds, og de almindeligste Ting en
ny Anseelse.

Mylord Craff.

Dersom dette er at have Forstand, da ha-
ve vi ingen her, ja vi gjøre os end og en Ære af,
at ikke have den. Men dersom De ved Forstand
forstaaer sund Fornuft

Marquien.

Nei, min Herre, jeg er ikke saadan en
Tosse, at jeg skulde bestaae Forstand med sund
Fornuft. Sund Fornuft er ikke andet end denne
almindelige Fornuft, som findes paa Gader og

Stræder, og har hiemme i alle Lande. Men Forstand faaer man ikke uden i Frankrig; det er, saa at sige, dens Jord, og vi forsyne alle andre Folk i Europa dermed. Forstanden flyver kun omkring paa Materierne; den tager kun Blomsterne deraf; det er den, der gjør et Menneske elskelig, levende, munter, slygtig, moersom, afholden i Selskaber, snaksom, uden Kiedsommelighed og behageligen skiemtesfuld; med eet Ord, der gjør ham til en Franskmand. Fornuften derimod bliver hængende i Materierne, i det, den mener at randsage dem til Grunden; den afhandler alting paa en ordentlig, men kiedsommelig Maade; det er den, som gjør et Menneske dorst, pedantisk, melankolsk, taus, kiedsommelig, til en Plage i Selskaber, til en Moraliserer, til en Grillensfænger, med eet Ord, til en —————

Mylord Craff.

Til en Engelskmand. Er det ikke saa?

Mar.

Marquien.
 Af Høflighed vilde jeg ikke frem med det
 Ord; men De har troffet det.

Mylord Craff.

Det er at sige, efter Deres Sprog, at en
 Engellskmand er et Menneske af sund Fornuft,
 der har ingen Forstand.

Marquien.

Ganske vel.

Mylord Craff.

Og at en Franskmand er et Menneske af
 Forstand, som har ikke almindelig Fornuft?

Marquien.

Forrestlign.

Mylord Craff.

Den hele Franske Nation er Dem Tak skul-
 dig for en saa deilig Beskrivelse. Men efterdi

De frasiger sig selv sund Fornuft, veed De da vel, min Herre, at jeg er berettiget til at negte, at De har Forstand?

Marquien.

Min Herre, De drive Spot med Folk. Kan De nægte mig det som jeg eier, og som De ikke har?

Mylord Craff.

Jeg tænker at bevise Dem, at Forstand kan ikke eksistere uden sund Fornuft.

Marquien.

Existere, eksistere! Det er et Ord, som lugter forbandet af Skolen.

Mylord Craff.

Omendskiønt jeg er en Standsperson, saa skammer jeg mig dog ikke ved at tale som de Lærde, og jeg paastaer, at Forstanden er ikke an-

det

det, end sund Fornuft, der tillige er prydet, og
at altsaa — —

Marquien.

Ah! De vil bombardere mig med et Ar-
gument.

Mylord Craff.

Jeg vil giøre mere, jeg vil demonstrere
Dem — —

Marquien.

Nei, min Herre, man demonstrerer mig
intet, man overtaler mig end ikke engang.

Mylord Craff.

Hvor paastaende De end er, saa skal jeg
dog overbevise Dem ved Kraften af mine Fornufts
Slutninger — —

Marquien.

De har der en Demant, som synes mig
meget smuk og fortreffeligen indfattet.

Mylord Craff.
 Der seer man et Menneſke af Forſtand,
 ſom en ubetydelig Ting forvilder, ſom tænker kun
 paa Lapperie, medens man handler om en alvor-
 lig Sag.

Marquien.

Jh! min Herre, ſeer De ikke, at jeg be-
 tiener mig af denne behændige Maneer, for at
 advare Dem paa en høſtig Maade, at De gjorde
 beſt at afbryde en Materie, ſom jeg er fiød af?

Mylord Craff.

Det er en forunderlig Sag, at ſund For-
 muſt er Dem til Beføvring, og at der er intet
 uden Bagateller.

Marquien ſynger:

Kiærlighed Seier vinder;

Dens Magt maa alle ære,

Og underdanig være;

Kiærlighed, Jordens og Himmels Lyſt!

Mylord

Mylord Craff.

For en Karl, der giver sig ud for at være høflig, der dette at tage det meget slet i agt, og jeg er taabelig, at jeg vil tale fornuftigen med en Fantast.

Marquien.

Hold saa! min Herre. Naar man angriber os med et Indfald, med lystig Skiemt, da stræbe vi at svare derpaa med et andet; men naar man gaæder saa vidt, at man overfuser os med Haanhed, naar man paa en grov Maade bruger Skieldsord, saa er dette vores Svar! (han trækker sin Kaarde).

Syttende Scene.

Marquien. Mylord Craff. Baronen.

Baronen (tager fat paa Kaarden).

Hold Marquis! viid, i London er det forbudt at trække Kaarde.

Marquien.

Hvordan, morbleu! Man skal quæle mig med fiædsommelig Snaak, og jeg skal ikke kunne lade mig mærke dermed; dernest skal man skielde mig, og det skal ikke være mig tilladt at hevne det? Ah jeg skal hevne mig, skulde det og være over hele Byen.

Mylord Craff.

Jeg har al min Koldfindighed behov til at tvinge min retmæssige Brede.

Baronen (til Marquien).

Styr denne Hidsighed, du er ikke her i Frankrig.

Marquien.

Jeg gaaer; thi dersom jeg blev her længe-
re, da skulde jeg ikke være mig selv mægtig.
Farvel, min Herre af Engeland! dersom De
har Hierte, da skal vi see hinanden uden for Byen.

(Han gaaer.)

Attende

Attende Scene.

Baronen. Mylord Craff.

Baronen.

Jeg beder Dem om Forladelse paa hans vegne, min Herre; og at De vil undskylde et ungt Menneskes Fremfusenhed, som er allerførste gang kommet ud af sit Fæderneland, og som troer, at alle Sæder bør være franske.

Mylord Craff.

J Sandhed, min Herre, De sætte mig i stor Forundring.

Baronen.

Hvorover det?

Mylord Craff.

De er en Franskmænd, og De er fornuftig?

Baro-

 Baronen.

Jh! min Herre, kan De følge en forudfattet Mening, der er saa lidt anstændig for en vakker Mand, som De synes at være, og dømme om en heel Nation af een Tusentast som denne, der nyligen var her? Tro mig, min Herre; der ere lige saa vel fornuftige Folk i Frankrig, som andensteds, og dersom der findes iblant os nogle Ubefindige, da ansee vi dem med samme Dine som De, og vi ere de første til at kiende og belee deres Daarlighed. For Resten er det en Banlykke, som vi have tilfælles med de øvrige Nationer; Ethvert Folk har sine Feil, et hvert Land har sine Originaler. Forlad derfor, min Herre, en Bildfarelse, som er Dem selv fornærmelig, og lad Dem raade af Fornuften, som De agter saa høit.

Mylord Craff.

Ja, min Herre, jeg vil og. Jeg finder, hvad Magt denne Fornuft har over os, naar den
er

er foreenet med Høflighed og Tækkelighed. Jeg
 udbeder mig Deres Benskab tillige med nogen Deel
 i Deres Høiagtelse; De har alt ganske vundet mit.

Baronen.

Ah! min Herre, mit Benskab hører Dem fra
 denne Lime ganske til. Tillad mig at omfavne Dem,
 og at give Dem tilkiende, hvor høiligen jeg glæder
 mig over at have erobret en Engellsmands Hierte,
 og en Engellsmands af Deres Fortienester. Den
 Seier er mig alt for smigrende, at jeg skulde ikke
 gjøre mig den største Ære deraf.

Mylord Craff.

Farvel, min Herre! jeg gaaer bort, gan-
 ske indtagen af det, De har sagt mig.

(Han gaaer.)

Nittende

Nittende Scene.

Baronen (aleene).

Saaledes fatte Menneffene flette Tanker om hverandre, uden at kiende hinanden; hvor fornuftige de end maa være, saa ere de dog ikke sikre for de forudfattede Meninger, som Opdragelsen giver dem.

Tiende Scene.

Baronen. Finette.

Finette.

Ah, min Herre, veed De vel, hvem De nu stod og talte med?

Baronen.

Med en meget vakker Mand; det er alt, hvad jeg veed.

Finette.

Finette.

Det er min Frues Fader.

Baronen.

Eliantes Fader? Den Hændelse er lykkelig for mig.

Finette.

Den er det ikke meget for Marquien. Han har havt Strid med ham uden at kiende ham. Mylord har sagt mig det, ganske forbitret, og er gaaet bort uden at ville høre mig. Dette maatte just tildrage sig paa en Tid, da min Frue og jeg havde bragt ham af den slette Tanke, som man havde givet ham om Marquien, og da han var færdig til at antage ham til sin Sviger-Søn.

 Een og tivende Scene.

Baronen.

Eliante.

Finette.

Baronen (til Eliante).

Nu da, Mylady! har De fattet Deres Slutning?

Eliante.

Ja, at følge i Afting min Faders Villie; altsaal, min Heere, dersom De vil have mig, da maa De holde sig til ham.

Baronen.

Mylady! Jeg sner derhen.

 To og tivende Scene.

Eliante. Finette.

Finette.

Hvad gjør De, Mylady?

Eliante.

Det som jeg bør gjøre. Dersom jeg nu tilgav Marquien, efter at jeg har faaet dette at høre om ham, da skulde jeg blive uærdig til min Faders Benskab. Denne sidste Stræg har aabnet mine Dine, og givet mig al den Foragt for Marquien, som han fortjener.

Ere og tivende Scene.

Mylord Craff. Baronen. Kosbif.

Mylord Craff.

(til Baronen og Kosbif.)

Mine Herrer! jeg kan ikke svare Dem uden i min Datters Nærværelse; men der er hun.

Fire og tivende Scene.

Mylord Craff. Baronen. Marquien.

Mylord Houzey. Kosbif.

Eliante. Finette.

Mylord Houzey.

(holdende Marquien ved Haanden, til Myl. Craff.)

Min Fader, her er Herr Marquien, som er ganske utrøstelig over det som er skeet. Han er naturligen saa høflig — —

Mylord

Mylord Craff.

Lie stille, lille Skielm! J behøver selv
een, der kan tale til mig for eder.

Marquien.

(til Mylord Craff.)

Min Herre, jeg havde ikke den Ære at
kiende Dem.

Mylord Craff.

Det er alt nok, min Herre, jeg undskyld
der Deres Ungdom. Jeg vil end ikke tvinge
min Datter, jeg vil lade mig nøie med at fores
stille hende — —

Eliaute.

Nei, min Fader, dem selv i Sagen;
den Brudgom som De vil give mig, skal altid
være vis paa at behage mig.

Marquien.

(hvissker til Eliante.)

De vover at miste mig, og De vil komme til at fortryde det.

(Mylord Craff.)

(til Eliante.)

Da jeg har ikke mere end tre Dage, at blive her, og maa endeligen have eder giftet, inden jeg reiser bort, saa vil jeg stræbe at giøre et Bal, der er eder og mig anstændigt. (til Marquien) Min Herr Marquis, De er en meget smuk Cavaleer — —

Marquien.

Det veed jeg, min Herre!

(Mylord Craff.)

Men De giør ialt for lidt af Fornustten, og det er en Sag, som man har meest behov i en saa alvorlig Stand som Egttestanden.

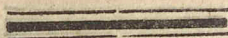
den. (til Kosbif) Hvad Dem angaaer, min Herre, da har De megen og ypperlig Forsnuft, men De forsømmer alt for meget Høflighed, og den er fornøden til at giøre et Ægteſkab lykkeligt; efterdi den beſtaaer i diſſe indbyrdes Omhyggeligheder, ſom allermeeſt befordre tvende Ægtefolks Fornøiſe. De vilde derfor ikke tage det fortrydeligt, mine Herrer! at jeg foredrager Dem Herr Baronen, ſom foreener begge Egenſkaber med hverandre. Har alt hvad der behøves til at giøre min Datters Lykſalighed.

Baronen.

(til Mylord Craff.)

Det er Dem, min Herre, ſom giør min; men den kan ikke være fuldkommen, derſom Myladys Hierte ſtemmer ikke overeens med Deres Godhed.

Eliante.

S. A.

Eliante. (til Kossif.)
 Vil ikke derom, min Herre; efterdi
 min Fader giver mig til Mand den Person, som
 jeg agter høiest i Verden.

Marquien.

Farvel, Mylady! De er mere straffet
 end jeg. De elske mig, og jeg reiser bort.

(Han gaaer.)

Mylord Houzen.

Vi reise sammen. Jeg vil gaae hen for
 at blive fuldkommen artig i Frankrig.

(Han gaaer.)

Kossif.

(til Mylord Craff.)

Farvel! jeg tilgiver eder at I har negtet
 mig eders Datter; denne Franskmand fortiente,
 at være en Engelskmand. I kunde aldrig væl-
 ge bedre.

(Han gaaer.)

Baro:

Baronen.

(til Mylord Craff.)

De har nu overbeviist mig, min Herre,
at intet overgaaer en manerlig Engelskmand.

Mylord Craff.

Og De har ladet mig see, min Herre, at
intet er at ligne imod en fornustig Franskmand.

Den 12de Junij 1764.

Indsendt til Mylord Craff.

Sorøe, 1764.

Trykt hos Jonas Lindgren, det Ridderl.
Akademies Bogtrykker.

179

